

CARME BATLLE / ÀNGELS PARÉS
*EL CASTELL DE SITGES A LA MORT DE BERNAT
DE FONOLLAR (1326)*

Sitges és una vila força coneguda a causa del seu caire turístic, però el coneixement del seu passat històric presenta nombroses llacunes. Poques persones saben que en aquest poble existí un castell i encara desconeixen més les seves proporcions, tot i que hi ha tres estudis que ens descriuen breument la seva situació i la seva estructura externa en diferents èpoques.

L'any 1891, Joan Llopis i Bofill publicava el seu: «*Ensaig historich sobre la Vila de Sitges*», on referint-se a la propietat del castell indica que «fou adquirit per Bernat de Fonollar, el 3 de les nonas d'agost de 1306, juntament amb el de Campdasens. El novembre de 1321 Bernat de Fonollar rebia del rei Jaume II pel servei prestat en la guerra, mentre visqués lo mer y mixt imperi y tota la jurisdicció que tenia sobre'ls castells de Sitges y de Campdasens ab llurz termes y pertenençies».¹

El segle XII havia estat infeudat pels Ribes, essent-ne senyors els bisbes de Barcelona i els canonges. No hi va haver cap variació en la propietat del castell de Sitges fins Jaume II, com ens ho demostren els documents citats per Llopis i Bofill.²

El segle XIV, segons el registre *Gratiarum* del rei Jaume II, citat pel mateix Llopis, la jurisdicció havia passat al rei i, com s'ha dit abans, fou adquirit per Bernat de Fonollar. Aquest cavaller, morí el 1326, deixant l'usdefruit dels castells de Sitges, Campdàsens, Selma i Tivissa a la seva muller Blanca d'Abella. Ja que aquest matrimoni no havia tingut fills que els succeïssin, perquè moriren joves, segons consta en el seu testament,³ Bernat de Fonollar deixà les seves heretats a la Pia Almoina de Barcelona. Sota aquesta senyoria, la Vila de Sitges, juntament amb el seu castell, visqué alguns segles.

L'any 1573, sembla que el castell fou bastit de nou, però, per les descripcions que es troben esmentades, és possible que solament s'hi fes una lleu restauració i que

1. LLOPIS I BOFILL, JOAN: *Ensaig historich sobre la Vila de Sitges*. Obra premiada en lo certamen celebrat per lo Magnífich Ajuntament de la Vila de Sitges en 1889. Barcelona, Imprempta de «La hormiga de Oro», 1891, pàgs. 25-26.

2. Són les butlles del papa Alexandre III de 1169 i 1176, Liber I antiquitat. eccl. cathed. folio XXIII; *Descripción é historia de la villa de Villanueva i Geltrú*, per Fray José Antonio Garí.

3. Ob. cit. pàg. 26.

l'estructura quedés igual o amb poques modificacions respecte a la de l'època de Bernat de Fonollar⁴.

D'uns anys més tard és l'inventari fet el 1606 per ordre dels procuradors de la Pia Almoina, document que ens permet de seguir el notari durant el seu recorregut i de tenir una idea de l'estructura interna del castell.⁵ L'escrivent hi entrà per una portella petita del portal i a mà dreta trobà el celler, una cisterna i un celleret, mentre a l'esquerra hi havia l'estable. Després hagué de pujar un tros d'escala per entrar a la presó i a continuació veié una porta a mitja escala, abans d'arribar a dalt, a la planta noble. Al cap de l'escala entrà a la sala vella, a la cambra d'armes dita la guarda-roba i i a tres cambres més (una anomenada del Cabíscol), abans d'anar a la sala nova, a la cambra dita la saleta i a una altra, sobre la qual hi havia l'estudi.

Això concorda bastant amb la sala i les vuit cambres que es poden identificar el 1326, data en la qual no se situen de forma tan clara perquè no s'esmenten ni l'escala ni cap nom de les cambres. L'escrivent començà el seu recorregut per les dependències de la planta baixa, cambra d'esclaus i estable situats segurament al voltant del pati. Després segueix cap a la planta noble, on descriu la sala identificada per la vaixella, la cambra d'armes definida pels arnesos i armes, la cambra del matrimoni amb el llit més luxós, més altres cambres amb llits senzills i la cuina; sembla que torna a baixar per descriure el celler, la cort dels porcs i de l'aviram i per fi l'hort amb una petita construcció adossada.

A continuació hem de precisar el lloc on es trobava el castell de Sitges, i no és difícil, ja que l'actual Ajuntament és l'antic castell, com hem vist en les referències anteriors i ho constata Josep Soler i Cartró.⁶ A part dels testimonis escrits esmentats, l'actual edifici conserva algunes estructures arquitectòniques de les anteriors edificacions, bé de l'edifici del XVI, o perquè no del primitiu castell medieval.

Les restes existents es troben a l'exterior i a l'interior de l'Ajuntament: a l'exterior, fa uns anys, en unes obres de remodelació de l'Ajuntament a la façana nord sortiren restes d'una porta de pedra amb arc de mig punt, en l'espai que avui ocupa la segona finestra, des de l'esquerra, de l'exterior. La façana de llevant també

4. ROIG, EMERENCIÀ: *Sitges dels nostres avis*, Edició facsímil portada a terme pel Grup d'Estudis Sitgetans l'any 1979. 1ª edició fou feta a Barcelona, impremta NAGSA 1934, pàgs. 21-22.

«El castell-casa consistorial, casal de grans proporcions, de línies fermes amb finestres d'estil gòtic català. La façana que mirava al lloc on actualment hi ha el mercat es componia d'un gran portal amb una finestra a cada banda. Al primer pis tenia un balcó i dues finestres amb caràcters gòtics. Al nivell del segon pis hi havia la teulada, limitada a cada extrem per dos torricons baixos. El de la dreta tenia espitlleres. Del centre de l'edifici s'enlairava una altra torre ampla i baixa amb el mateix detall que l'anterior. El castell o casal fou bastit l'any 1273. L'any 1870 fou cedit a la Corporació Municipal. L'ajuntament aprofità les parets mestres i bastí el nou palau municipal. Fou inaugurat el 23 d'agost de 1889.»

5. SEGARRA, FERRANDE: *Inventari del castell de Sitges de l'any 1606*. «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona», 2 (1903), pàgs. 15-19.

6. SOLER I CARTRÓ, JOSEP: *Geografia i guia de la Vila de Sitges i son terme municipal*. Grup d'estudis sitgetans 1980.

conserva les cantoneres de pedra. Respecte la façana de ponent es pot notar que és un cos afegit, emmarcat per dos pilars, un a cada cantó de la façana. L'estudi que aleshores es portà a terme es troba enregistrat a l'Arxiu Municipal de Sitges i és essencial per conèixer el castell perquè aquests vestigis arquitectònics es taparen, ja que es considerà que calia mantenir l'estètica de l'Ajuntament actual.

També sabem que una de les portes de l'antic castell, així com algunes finestres, es troben al Cau-Ferrat, casa-museu, cedit al poble de Sitges per Santiago Rusiñol. Sembla que quan el Consistori decidí enderrocar el vell edifici i construir-ne un de nou, és a dir, l'actual casa consistorial, Rusiñol, que com és sabut, visqué a Sitges llargues temporades, havia comprat una petita casa de mariners i es proposava fer-se'n una de nova; l'artista-escriptor, a causa del seu tarannà, aprofità aquests elements arquitectònics rebutjats per l'arquitecte municipal. Podriem dir que sortosament, ja que, malgrat trobar-se desplaçats de lloc, resten com a exponents vius del que fou l'antic castell. La porta és de pedra pulida amb l'arc de mig punt. Les finestres tenen direfents formes, però en general segueixen l'estil gòtic català.

Passant a l'interior de l'edifici de l'Ajuntament, trobem, tot entrant a mà esquerra, a la planta baixa, on avui hi ha la Conselleria de Governació —cantó nord de l'edifici—, dos arcs de mig punt, un de pedra picada i l'altre de pedra pulida. No son de gran alçada: el punt central és a tres metres i mig del terra i els extrems a dos metres; d'amplada fan tres metres; i l'espai massís central fa cinquanta-set centímetres. Però podriem pensar que els pilars segueixen més avall i que l'actual terra és un reompliment posterior; hom troba roca a un metre de fondària, constatació feta durant les diverses obres de remodelació i reformes interiors de l'edifici. A continuació d'aquest parell d'arcs es troba una porta amb llinda de pedra polida de dos metres i mig d'alçada i d'un metre trenta d'amplada; la llinda de cap a cap de la porta fa 50 cm d'alçada i recolza 20 cm a cada extrem. A tres metres d'aquesta porta n'hi ha una altra d'escapçada i dins d'un armari n'hi ha una altra d'arcada.

A l'interior de les oficines i perpendicularment als dos arcs centrals, hi ha una altra porta feta amb blocs de pedra polida; al mig de la clau hi ha el signe de la creu (detall 3). La porta fa un metre i vuitanta centímetres d'amplada.

Recentment s'ha descobert una altra porta, dins la mateixa sala, tocant a la façana nord, d'un metre i vint centímetres d'amplada.

Totes aquestes indicacions es poden veure als plans adjunts.

LA FONT ESTUDIADA: L'INVENTARI

En l'inventari que feren fer els marmessors i Na Blanca d'Abella, dona de Bernat de Fonollar, cavaller, usufructuària dels seus béns, es féu una exhaustiva i molt detallada descripció de tots els béns mobles, serfs, aliments, etc., que hi havia als castells de Sitges, Tivissa i Selma, així com la relació dels tributs que havien de pagar

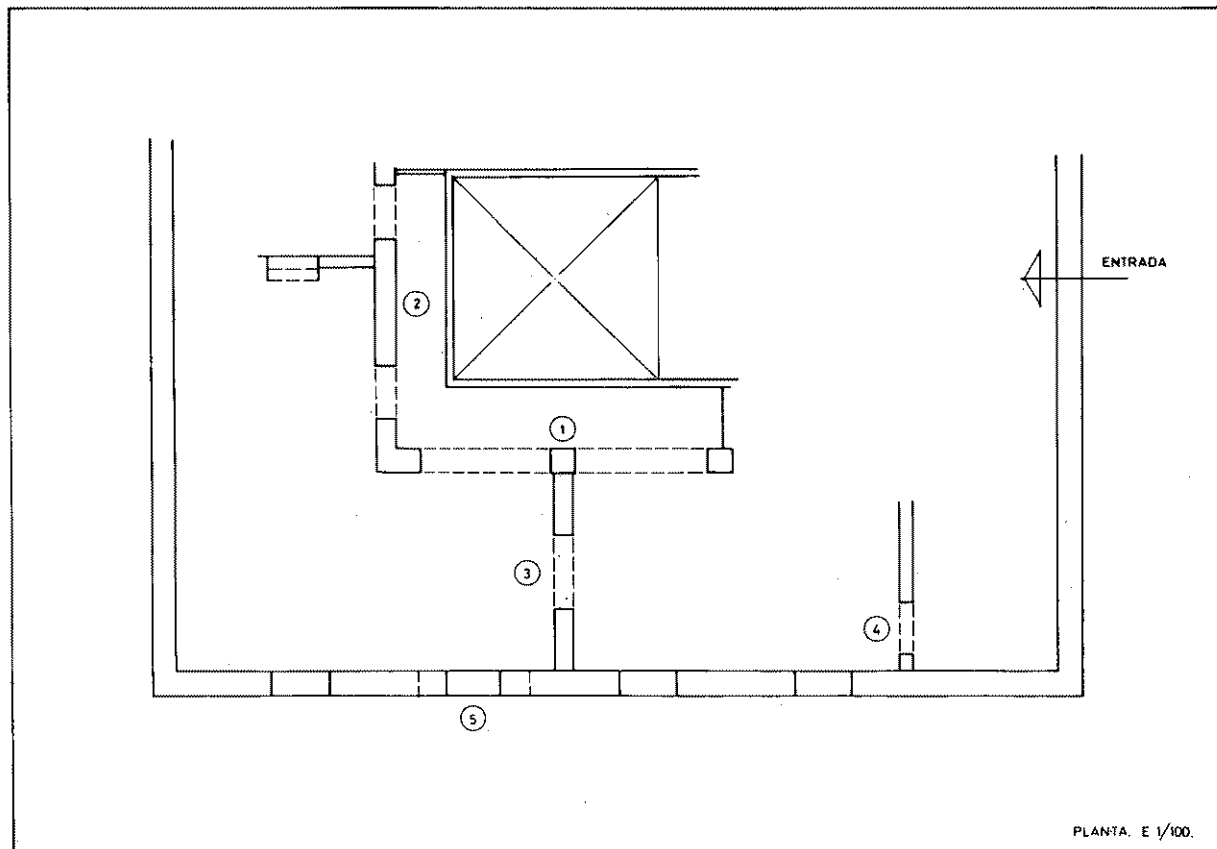

Fig. 1. CASTELL DE SITGES.

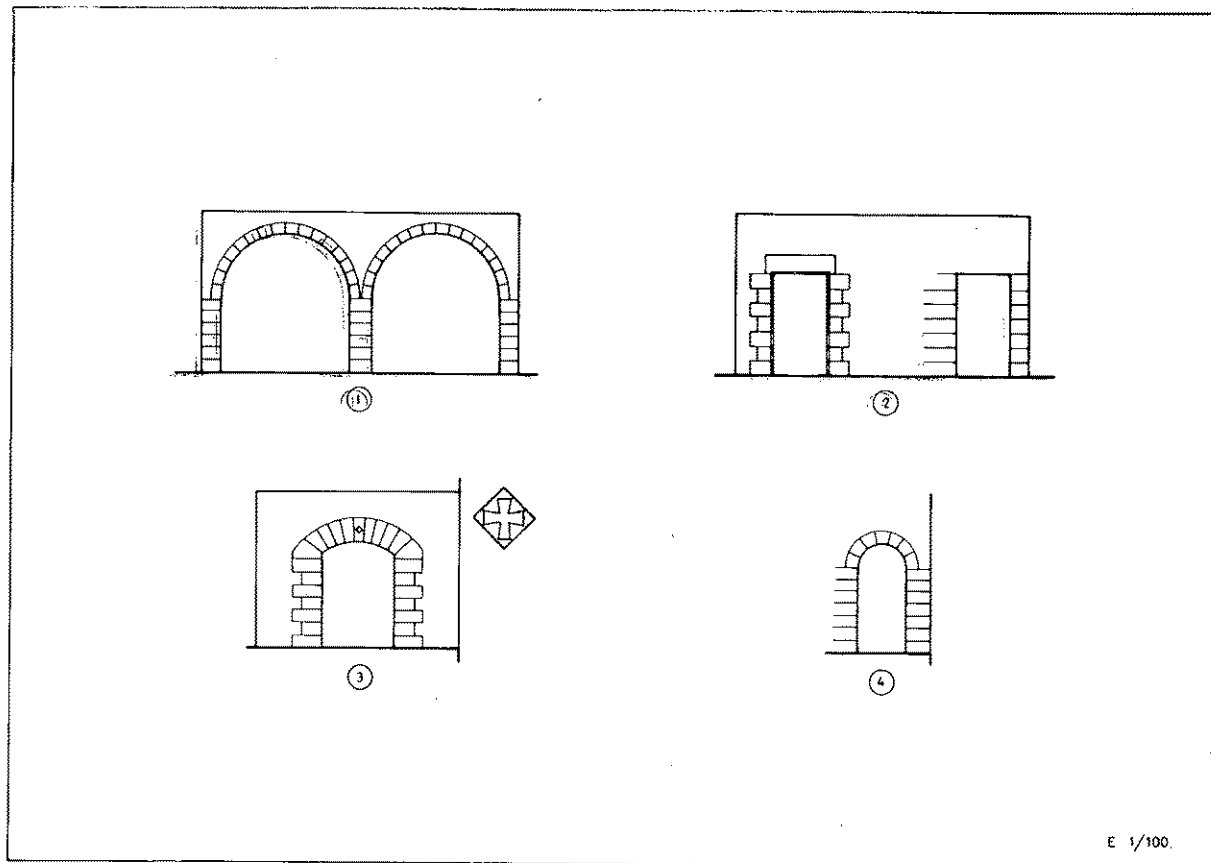

Fig. 2. CASTELL DE SITGES.

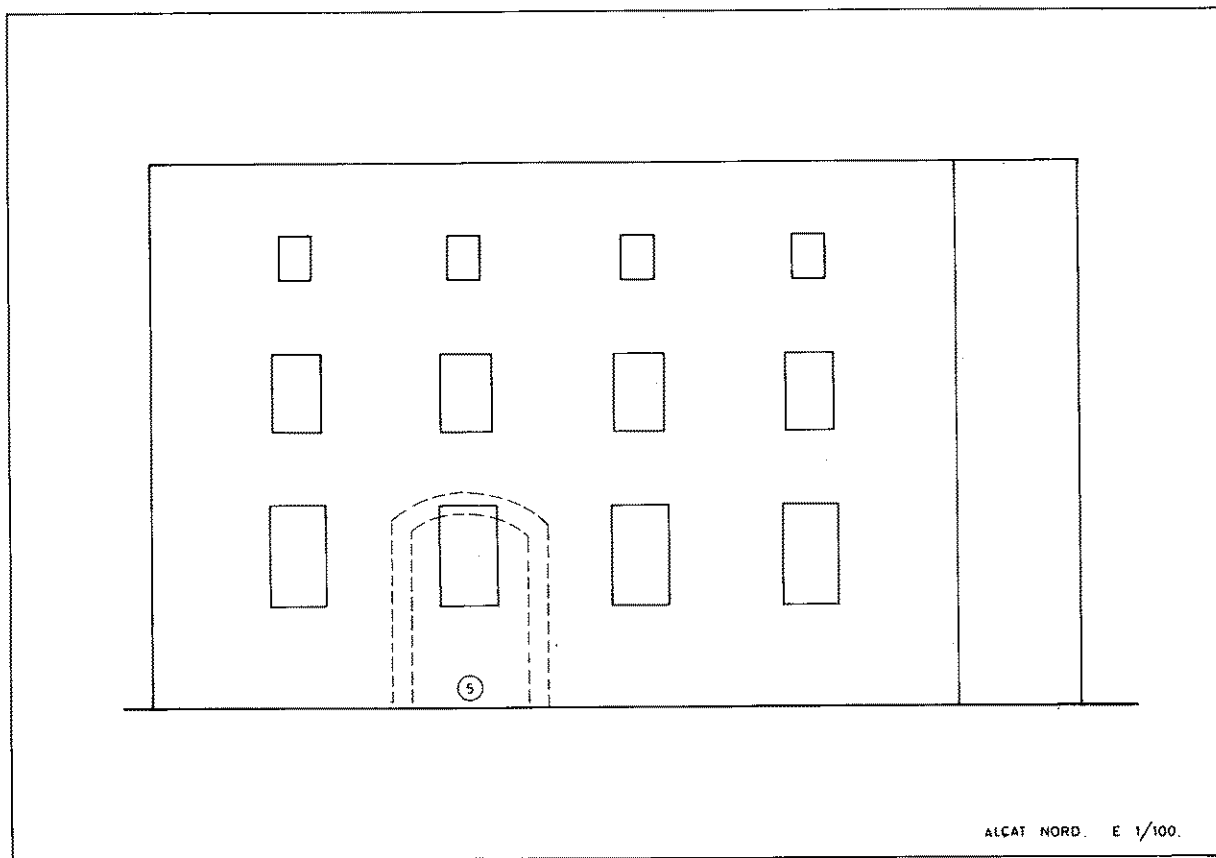

Fig. 3. CASTELL DE SITGES.

els pagesos habitants dels diferents masos dels termes de Sitges i Campdàsens.

L'inventari es troba a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona, en el fons de la Pia Almoina, posterior propietària del castell de Sitges. És un document format per quatre pergamins de dos metres i trenta-dos centímetres de llargada per seixanta centímetres i mig d'amplada, i cal assenyalar que no es troba en gaire bon estat de conservació: al seu començament hi ha un gran forat —unes trenta línies— i més avall hom hi troba dos forats més, així com parts on la lletra s'ha esborrat. L'inventari es fet amb tot detall i els nombrosos elements —estris, robes, vestits, eines, instruments de guerra, mobles,...— inventariats són descrits amb molta concreció. Tot correspon a la importància del personatge —Bernat de Fonollar—, del qual podem conèixer l'estatus social, la seva situació econòmica, etc., encara que la família Fonollar necessita realment un estudi amb biografies dels seus principals membres.

L'inventari fou fet el sisè dia abans de les kalendes de novembre (27 d'octubre) de l'any del senyor 1326, un dilluns, tres dies després de la mort de Bernat de Fonollar, qui morí a Vilafranca del Penedès, el dissabte «proppassat», al vespre, essent enterrat diumenge, no es pot precisar on, ja que és la part foradada del document.

Els responsables de l'inventari són els marmessors i executors del testament de Bernat de Fonollar: Guillem de Pujades, canonge de la ciutat de Barcelona, Berenguer Descortell, jurisperit de Barcelona, la muller de Bernat de Fonollar, Na Blanca d'Abella, Bertran de Seva, jurisperit de Barcelona, i Guillem Alemany, jurisperit de Vilafranca del Penedès. Com a responsables juren sota el signe de la creu (en el document hi ha el dibuix d'una creu) complir la voluntat del difunt Bernat de Fonollar i per això fan el present inventari. No s'esmenten gaires persones més i totes són parents de la vídua: els seus germans Ferrer, frare, Jaspert, difunt, i la filla d'aquest darrer, Blanqueta que rep peces de la vaixel·la d'argent per voluntat del testador; i a més consta Humbert de Fonollar.

El document es pot dividir en quatre parts: la primera i més extensa fa referència al castell de Sitges i la casa adjacent; la segona esmenta tots els pagesos que han de pagar delmes al senyor; la tercera inventaria els béns que es troben als castells de Tivissa i Selma; i la darrera part, que presenta una lletra més gran, tracta de les errades i esmenes que s'han fet al document en general.

1. EL CASTELL DE SITGES

Un cop coneguda l'estructura del castell de Bernat de Fonollar constatarem la riquesa del propietari, evident sobretot en la qualitat de la vaixel·la i en els vestits; quant a la resta ens revela la manca de confort general en aquestes mansions nobles.

El treball domèstic corria a càrrec dels esclaus sarraïns, quatre homes i quatre dones, uns blancs, d'altres negres i un de llor, que queden en mans de la vídua del cavaller. Les cadenes i grillons al·ludits a l'inventari potser estaven destinats a fermar-los a la nit o potser es trobaven a la presó esmentada en l'inventari del 1606,⁷ però que existia abans, com a tots els castells.

No hi podia manca l'estable amb diverses cavalleries, rossins i muls, un dels quals és per a Humbert de Fonollar que el cavalcava.

A continuació el notari degué pujar l'escala per entrar a la sala, on inventarià en primer lloc una magnífica vaixel·la d'argent daurat decorada amb esmalts que porten el senyal heràldic del propietari o de la seva esposa, i marcada amb el punxó de Barcelona, de Montpeller i en un sol cas de Perpinyà (dos bacins per a rentar les mans). Vint-i-quatre culleres (*cloquearia*), només algunes copes tenen el corresponent estoig de cuir; de les altres peces no consta la forma com eren guardades; segurament eren dipositades en els sis platets de fusta inventariats, encara que els platets també poden ser plats grossos. Gràcies a unes descripcions bastant acurades podem comprovar l'existència de formes diverses: copes amb tapa (una àliga permet d'aixecar-la), amb un disc a la part central de la tija amb l'esmalt, tasses grosses i petites, unes altres tasses sobre peus en forma de lleons i d'altres de rodones i planes, un disc gros també de plata, vint-i-dues escudelles grans, quatre de petites, sis greals o plats profunds, etc. Hem de destacar una copa especial regalada al cavaller pel rei de Mallorca i una tassa rodona no cisellada que sobresurt del conjunt per portar una llegenda al mig. Tot el conjunt devia servir en dies assenyalats sobre una gran taula parada al bell mig de la sala.

De forma sorprenent no consta cap taula en l'inventari i fins al final no s'esmenta que les taules quedaven en poder de la vídua, sense descriure-les (línia 132). Devien ésser plegables i esteses sobre cavallets, com és normal a les cases dels rics ciutadans de Barcelona.⁸ En canvi, es detallen els cinc arribancs i moltes caixes, una dotzena més o menys, de fusta de pi o de noguera i ferrades (una de gran i ferrada és anomenada candelera), on hi havia gran quantitat de roba de casa; les millors peces són unes tovallols de lli brodades de seda i fil d'or. També hi havia molta roba de taula i peces de roba de lli per a fer tovallons, de fustany i de fil de canem per a fer llençols, un dels quals encara estava per cosir.

Els vestits, també guardats en caixes, són de gran riquesa, tant en els teixits com en pells i ornaments d'argent. Predomina la roba de presset vermell, roba de qualitat i color prestigiós propis de l'alta burgesia i de la noblesa, que ara no podem descriure detalladament. Enmig de la roba hi ha un braguer vell amb dues fíbules de llautó, uns ganivets de tallar pells amb mànec d'ivori i tota classe de complements dels vestits: sabates, botes, guants de pell, bosses (dos carners brodats amb fil d'or

7. SEGARRA, Ob. cit. pàg. 22.

8. BATLLE, CARMÉ: *la família i la casa d'un draper de Barcelona, Burget de Banyeres (primera meitat del segle XIII)*, «Acta/Medievalia», 2 (1981), pàgs. 69-91.

dibuixant imatges són les millors), barrets de tota mena, corretges, etc. Unes pintes de marfil són de la vídua i segurament també tres ventalls de plomes de paó.

La cambra d'ella o del matrimoni es pot identificar perquè el seu llit amb dosser (papalló o aquella de roba de lli) era un obsequi del seu germà Ferrer. La roba de llit feia conjunt amb el dosser per la seva qualitat, llevat en els llençols d'estopa: molts coixins, capçals, travessers, cobrellits (un és escacat), vànoves amb la seva funda corresponent (sotana), etc.

En un arribanc de dues caixes i en un altre de tres caixes hi havia gran quantitat de roba de taula i peces per a fer llençols. El fet de tenir vint-i-dues peces de drap de canem i estopa pot sorprendre, però s'explica immediatament: són per a fer llençols destinats a l'Hospital de pobres fundat pel difunt al costat del castell.

A la mateixa cambra i dins d'una caixa la vídua hi té dues ampolles, segurament de vidre, amb bàlsam (basma), unes medecines i sucre. No es parla de cap joia, només de dos afiblais de seda verda capçats de fil d'or, perquè devien ésser d'ella. Alguns objectes foren comprats per la vídua als marmessors el 5 de novembre; es comprèn que no volgués perdre coses de casa molt necessàries o apreciades.

De la cambra de Blanca d'Abella el notari passa a la sala d'armes, és a dir, una cambra on predominen els objectes i documents del difunt barrejats amb arnesos y armes utilitzades pel senyor i els seus homes durant campanyes i viatges, juntament amb la tenda i el tendal guardats en una dependència. Destaquem el fet de tenir sacs plens de monedes: en el primer hi ha 189 sous i un òbol i en el segon 186 sous i 8 diners i un òbol; un dels sacs portava el senyal heràldic de Guimerà i Abella, perquè era dels hereus del difunt Ramon d'Abella. Els diners gairebé ens sorprenen en mans de Bernat de Fonollar, sempre ple de deutes i perseguit per tota mena de creditors, jueus i cristians.

No s'esmenten més mobles, només seients i coixins (cinc bancals de llana porten el senyal reial) i sis cortines de llana i lli entre ratllades i pintades de colors.

Una de les caixes conté nombrosos documents, quaderns i el memorial al·ludit en el testament. Com que el difunt havia estat vice-gerent de la procuració de Catalunya i tenia domini sobre Sitges i Tivissa, és natural de trobar en el seu poder escriptures i capbreus de la cúria sitgetana que queden en mans de la vídua, i documents referents al càrrec al·ludit i als castells. En canvi, el cavaller difunt no tenia biblioteca, perquè els dos únics llibres de la casa són religiosos i un sembla més aviat una joia: l'Evangeli de Sant Joan amb relligadura encastada de plata i dins una bossa, i un llibre relligat en cuir titulat «De vicis e de Virtuts» que comença «Açò són los X manaments de Nostre Senyor etc». La possessió d'aquests llibres lliga amb la presència de dos capellans, Ramon Desplà, prevere, i Simó Desvilar, clergue, que vivien al castell, com es dedueix de l'esment de llurs respectives caixes amb llurs pertinències.

Potser servien a la família i a la capella del castell, si és que n'hi havia. Devien ocupar alguna de les cambres en les quals el notari troba llits de posts o amb

màrfegues de palla i la roba corresponent, però bastant dolenta.

La il·luminació del conjunt era molt pobre: diverses brandoneres, un canelobre gros de ferro, un altre canelobre, una llanterna de ferro i poc més; els ciris i les candeles es guardaven en una caixa; consta també una torta o brandó de cera. La cuina que devia ésser a tocar de la sala, era ben proveïda de tota mena d'atuell i en gran quantitat per a atendre a molta gent; per exemple, hi havia 74 escudelles. Destaca un flascó d'estany de poc valor, una torradora de formatge i frasques, és a dir, cosetes que no cal ni anotar a l'inventari.

En una altra dependència hi havia estris de neteja, com un renta-caps de ferro i una tina per a banyar-se.

Els queviures es repartien entre la cuina i el celler: alls i cebes, vi en quantitat, deu gerres plenes d'oli, dues sàrries de faves, dues de mill i panís, una sàrria amb tres quarteres de forment, i també molts cigrons, guixes, guixons i llenties, que demostraven els conreus de la zona. Es completava amb els porcs i l'aviram, que eren a la cort, i els productes de l'hort, on hi havia una caseta amb estris de cuina, un llit, roba dolenta i eines de treball. El pa era fet a la mateixa cuina i es portava a coure al forn de Sitges, propietat del difunt.

Per completar l'inventari del castell, el notari especifica que totes les rendes quedaven en mans de la vídua, així com els esclaus, que havien de romandre sota la voluntat de Na Blanca; s'esmenta també en Pasqual, que treballa a l'hort i Pere Grayanna que ho fa al forn. Referent a les mules i cavalls s'especifica que de les cinc mules, dues són propietat de Blanca per raó del llegat del seu germà, una d'elles, de pèl negre, petita, treballa a l'hort de Sitges i una altra al forn del mateix lloc.

Dels tres rossins, un de pèl fort era de Bernadó de Guimerà, el de pèl liat del noble Raimon... (no es pot dir més ja que el document és esborrat) i el tercer era de Bartomeu de Rosanes.

A part dels béns del castell, Bernat de Fonollar com a propietari de la vila de Sitges posseïa: una sitja amb cent quarters d'ordi de la mesura antiga del lloc, una altra sitja amb vuitanta quarteres d'ordi de la mateixa mesura, una altra sitja que era de Raimon Peiró de Sitges amb vint-i-vuit quarteres d'ordi de la mateixa mesura, una sitja de cent quarteres de civada de la dita mesura, etc. Totes aquestes sitges es trobaven en el mateix lloc, és a dir, al poble de Sitges. A més de les sitges tenia: un taüt de fusta de trenta-nou quarters de blat de la mesura nova de Sitges, un taüt gran, de fusta i set quarters i mig de blat de la mateixa mesura i set quarters de mestall de la mesura nova de Sitges.

2. *CAMPDASENS I LES RENDES DE BERNAT DE FONOLLAR*

Campdàsens es troba dins el terme de Sitges i té un reduït nombre de cases i una petita església. Geogràficament ocupa un bell turó envoltat de muntanyes, on es pot arribar per la Vall de Vallcarca. Avui queden restes d'una torre, potser d'una

edificació fortificada, malgrat que l'inventari no parla de cap castell, ni de cap mena d'edifici. Hi havia d'ésser perquè és una bona talaia per controlar la ruta marina. Aquest indret també fou adquirit pel cavaller Bernat de Fonollar, que hi tenia: en una sitja, que es trobava en el mas de Bernat Carbonell, quaranta-set quarteres d'ordi vell, mesura vella de Sitges; en una altra sitja, que es trobava al Pla de Campdàsens en l'era del mas de Pere Gassó, cent vint quarteres d'ordi, mesura nova de Sitges.

Les rendes que corresponien a Bernat de Fonollar i que ara calia pagar als seus hereus afectaven els habitants de Campdàsens i també els de Sitges.

Pel que fa als veïns de Campdàsens eren deutes d'ordi: Pere Mateu quatre quarteres de la mesura nova de Sitges, Bernat Plana quatre quarteres i mitja, Guillem Messeguer quatre quarteres, en Jorba deu quarteres, Ferran Guitart una quartera i mitja, Pere Brunet dues quarteres i, a part, mitja quartera d'ordi i dos sous i tres diners, Pere Brunet, fill del dit Pere Brunet de Campdàsens, una quartera i mitja d'ordi.

Els deutors de Sitges eren uns homes i unes dones: Na Roberta deu tres quarteres d'ordi, Elisenda Giberta cinc quarteres. Tots ells pagaven en diners: per cada quartera d'ordi sis sous, menys Pere Brunet, com abans ja s'ha dit, que per raó de mitja quartera deu dos sous i tres diners. Tot s'havia de pagar a mitja Quaresma.

L'inventari especifica qui i quan cal pagar aquestes rendes amb la intervenció de Raimon Desplà, capellà, i Pere Ferrer de Sitges, batlle, i Borràs Martí. La data de cobrament, així com el nom Martí no són llegibles, però el nom Martí consta tot seguit, quan es diu que Pere Gassó de Sitges deu a Bernat de Fonollar, i ara als seus hereus, set quartans d'oli i ho testifiquen els tres esmentats.

3. EL CASTELL DE TIVISSA

Bernat de Fonollar tenia també en propietat el castell de Tivissa, com ens ho demostra el seu testament.

Tivissa és un municipi de la Ribera d'Ebre; és situat damunt d'un turó i presenta una xarxa urbana típicament medieval. Aquesta població primerament fou mural·lada a base del cercle format pels darreres de les cases; després tingué muralles, però aquestes ja són posteriors al domini de Bernat Fonollar —1350—1365— però, la disposició dels carrers dibuixa un parell de cercles anteriors. El castell sembla que l'utilitzaven els sarraïns; el 1174 el tingué en feu Guillem de Castellvell, després passà a formar part de la baronia d'Entença i del comtat de Prades. No sabem quan l'adquirí la família Fonollar, però, per altres documents estudiats, podem dir que l'any 1269 ostentava la castlania de Tivissa Guillem de Fonollar i que després l'heretà el seu fill en Bernat (1282), el qual en el seu testament el deixà en herència. Potser en estudis posteriors, si consultem la documentació de Tivissa, que es troba a

l'Arxiu Municipal de Tortosa, hi podrem donar resposta. El castell era de dimensions reduïdes i comptava amb una cuina-menjador, amb molts pocs estris i, com totes les cases medievals, la impressió d'estar força desordenat. Hi havia dos folladors, dos cubells de trascolar, dues parelles de portadores, nou vaixells o bé bótes de fusta grosses, cinc vaixells o bé bótes de mena, de fusta, de les quals tres eren plenes (no es pot saber de què perquè el document presenta un altre forat), unes taules de menjar grans, una taula plegable, una taula apta per a celebrar missa, tres bancs, un arquibanc, dos taüts grans, una arca de barutellar, una banyadora, una caldera de coure, una cassà de coure, una paella de ferro trencada i un calastró de ferro.

Tot seguit s'ha de suposar que es passava a una cambra amb molt poc parament: un matalàs, dues vànoves, dos travessers molt gastats i de poc valor, dos coixins, dos sacslits i dos seients, i s'hi afegeixen dos llits de posts de fusta que es troben esmentats entre els mobles de la sala gran-cuina.

Hi havia un celler, bastant poveït; no hem d'oblidar que Tivissa és una terra de vi i blat. El celler comptava amb un vaixell de capacitat comptable de cent quaranta-quatre quaters de vi, ple de vi clar, un altre ple de vi clar de dos-cents onze quaters i mig de vi, un altre vaixell ple de vi de cent quaranta quaters, i un darrer de vi vermell de «companya» és a dir, de la tropa. Pel que fa als cereals hi havia: setze cafissos, deu fanegues i cinc almuts de mestall, catorze cafissos i vuit fanegues de blat, dos cafissos cinc fanegues i tres almuts d'ordi, vint cafissos, cinc fanegues i sis almuts de civada, quatre de faves i dos de guixes, catorze cafissos i vuit fanegues de forment, tres fanegues de lleties, sis de guixes, cinc de pèsols i guixons, quatre roves de cànem, dues de borra, vuit de figues seques, etc.

També s'esmenten els animals: dues truges mitjanes i uns ramats de 210 moltons, 358 ovelles, etc.

4. *EL CASTELL DE SELMA*

Tot seguit l'inventari fa esment d'una altra propietat d'en Bernat de Fonollar, Selma.

Selma és l'antic poble del municipi d'Aiguamúrcia —Alt Camp—, situat sota el puig de Selma, dalt d'un turó. Hi ha notícies del castell ja el segle X, però avui es troba completament abandonat i el seu accés és difícil.

En el castell de Selma hi havia molt pocs béns, per a no dir cap, solament alguns estris i instruments de batalla: dos escuts de soldat (sirvent) trencats amb el senyal de Bernat de Fonollar, dues capellines de ferro trencades, uns trespeus o ferros per a cuinar, una post, un taüt de fusta, petit, vell i de poc valor. També hi havia en la propietat esmentada, dins el seu terme, una fàbrica, és a dir, una ferreria, una sitja mig plena on hi havia trenta-tres quaters de blat mesurat, una altra plena de mestall, no mesurat, cinc quarteres d'ordi, sis quarteres i deu punyerons de panís mesurat en

una bóta, una sàrria, un quarter i vuit punyerons de guixes mesurades, quatre recipients pel vi, un cup i un follador brescat de fusta, setze sesters de vi i vuit sesters de remost. Raimon Ferran era el batlle del castell i portava els comptes per escrit; rebé de béns del difunt Bernat de Fonollar disset quarteres d'ordi, que li foren donades en una data il·legible; a més rebé disset quarteres de civada enviades a Vilafranca del Penedès l'any 1326. Uns pocs mobles, llana, cànem i lli completen l'inventari. Com que els habitants del terme del castell de Selma pagaven censos a Bernat de Fonollar, s'esmenten els deutors: Francesca deu sous, Pere Guitart cinc sous, Guillem Vedell una gallina per raó del cens, En Bru dues gallines, Bernat Ferricell una gallina, etc. L'inventari acaba citant un petit domini de Bernat de Fonollar en el lloc anomenat Vall de Llors, on hi tenia sis fanegues i tres almuts d'ordi, i vuit fanegues i mitja de mestall, així com el deute de Domènec Martorell, del lloc de Vall de Llors, de deu fanegues de mestall, cinc fanegues i dos almuts d'ordi, mitja de guixes, dos almuts de cigrons, set de civada i tres sous per raó dels bans.

L'inventari de les diverses propietats que posseïa el cavaller Bernat de Fonollar acaba aquí però queda per fer l'anàlisi de tots els seus béns, que acabem de comentar breument. Al mateix temps cal procedir a estudiar la família Fonollar abans de conèixer bé la biografia del principal dels seus membres, Bernat, la seva posició al servei de la monarquia i els eterns problemes econòmics que el turmentaren.

1326, octubre, 27

Inventari dels béns mobles i immobles del cavaller Bernat de Fonollar en els seus dominis de Sitges, Campdàsens, Tivissa, Selma i Vall de Llors.

Arxiu de la Catedral de Barcelona, perg. 1-1-1863.

...Guillelmus de Podiatis, canonicus Barchinone, et Berengarius de Cortilio, iurisperitus civis Barchinone, manumissores et executores seu commissarii testamenti venerabilis Bernardi ² (de Fonollario) ...heres universalis instituit de assensu et voluntate venerabilis domine Blanche, uxoris dicti Bernardi de Fonollario quondam, executricis simul nobiscum testamenti predicti ³ ...Bertrando de Seva, iurisperito cive Barchinone et Guillelmo Alemanni, iurisperito Ville Franche de Penitensis, manumissoribus et executoribus simul nobiscum testamenti predicti propter doli ⁴ ...venerabilis Bernardi de Fonollario, quondam, oculari valeant vel perire cum hoc venerabili signo crucis + facimus inventarium de hiis bonis que invenimus in hereditate dicti ⁵ ...die lune qua computabatur sexto kalendas novembris, anno domini millesimo trecentesimo vicesimo sexto, quequidem dies lune predicta fuit tertia dies post obitum dicti Bernardi ⁶ (de Fonollario) ...constat enim quod dictus Bernardus de Fonollario decessit apud Villam francham de Penitensis die sabbati proxime preterita in vespero et quod sequenti die dominica nunc corpus eius fuit ⁷ ...se dominica fuit traditum sepulture. Primum igitur invenimus in hereditate predicta Castrum de Cigiis cum fortitudine et domibus et omnibus iuribus et pertinenciis suis quod dictus Bernardus de Fonollario, quondam, ⁸ ...inis et alodio eiusdem in Diocesi Barchinone. Item invenimus in dicto castro de Cigiis quosdam servos dicti Bernardi de Fonollario, quondam, videlicet quendam nomine Paschalem, coloris albi, item quendam nomine Pe— (trus) ⁹ ...nigrum et Aqmetum de Bugia,

album, item Bragatum laurum, item quasdam servas dicti defuncti videlicet, Johannam, albam, et Saurinam, albam, et Atlo, albus, et Atzitzam, albam. Item invenimus equitaturas ¹⁰ ...quandam mulam de pilo bruno, item quandam mulum de pilo bagio claro, item quandam alium mulum de pilo bagio obscuro, item alium mulum de pilo sor, item alium mulum de pilo cenros, item alium mulum de pi (lo) ¹¹ ...pilo nigro et quandam someriam de pilo quasi albo, item quandam roncinum parvum de pilo sor, item quandam roncinum de pilo liar, item quandam alium roncinum de pilo bagio obscuro.

Item invenimus (in) hereditate predicta quandam ¹² ... (de) auratam cum suo copono sculptam et cum esmalts intus et extra quam dominus Rex Maioricarum sibi dederat, item quandam aliam cupam de argento deauratam intus et extra cum suo copono de argento deaurato intus et extra cum uno esmalt in ¹³ ipsa cupa ...esmalt in medio ipsius coponi cum suo conservatorio de corio, que cupa predicta remansit penes dictam dominam Blancham et neptem suam Blanquetam, filiam nobilis Jacperti de Apilia, quondam, ratione legati inde sibi facti per testatorem predictum. Item in— ¹⁴ venimus quandam aliam cupam de argento cum suo copono de argento deaurato et deauratam intus et extra cum suo conservatorio de corio; item quandam aliam cupam de argento deauratam intus et extra cum multis esmalts marchatam de marcha Barchinone et cum suo copono de ¹⁵ argento deaurato intus et extra cum multis esmalts et cum quadam aquila in summitate ipsius coponi et cum suo conservatorio de corio, quequidem cupa predicta fuit electa per dictam dominam et sibi tradita ratione legati inde sibi facti per dictum testatorem. Item invenimus ¹⁶ quandam cifum de argento deauratum intus cum uno esmalt in medio cupe ipsius marcatum ad marcham Barchinone, item quandam alium cifum de argento deauratum intus et extra cum quodam signo sive esmalt intus in medio cupe ipsius marchatum in Montepesulano, item quandam ¹⁷ alium cifum de argento marchatum Barchinone deauratum intus et extra cum uno esmalt sive signo in medio cupe ipsius. Item quandam alium cifum de argento marchatum Barchinone deauratum intus; item quandam alium cifum de argento marchatum Barchinone deauratum similiter intus; item quandam ¹⁸ alium cifum de argento marchatum Barchinone deauratum intus cum quodam esmalt in medio cupe ipsius; item quandam alium cifum de argento marchatum Barchinone deauratum in parte interiori cupe, item quodam alium cifum de argento marchatum Barchinone deauratum intus et extra cum quodam ¹⁹ esmalt in medio cupe ipsius. Item quandam pitxerium parvulum de argento marchatum in Montepesulano, item quandam alium pitxerium parvulum de argento marchatum Barchinone, item alium pitxerium veterem de argento marchatum Barchinone, item alium pitxerium parvum de argento mar— ²⁰ chatum in Montepesulano. Item quandam taciā de argento cum esmalt in medio ipsius, ubi erat signum dicti defuncti, et cum pedibus trium leunculorum marcatam Barchinone cum suo copono de argento, in quo erat quoddam esmalt in medio cum signo dicti defuncti, item quandam aliam taciā ²¹ de argento magnam deauratam et operatam intus cum quodam esmalt in medio eius marcatam in Montepesulano, que tacia predicta remansit penes dictam dominam Blancham ratione legati inde sibi facti per testatorem predictum. Item invenimus quandam aliam taciā de argento operatam ²² intus cum quodam esmalt in medio eius marchatam Barchinone, item duas tacias magnas de argento planas marchatas Barchinone, que remanserunt penes dictam dominam iuxta formam testamenti dicti defuncti; item sex tacias de argento mediocres planas marchatas Barchinone; item quan— ²³ dam taciā de argento parva operatam intus et extra de opere granato et cum quibusdam leonibus marchatam Barchinone; item quandam aliam taciā de argento cum quibusdam operibus intus cum signo dicti defuncti marcatam Barchi-

none; item quandam aliam taciā de argento magnā et dauratā et ²⁴ operatā intus cum quondam esmalt in medio eius marcatā in Montepesulano, quequidem tacia predicta remansit penes dictā dominā Blancham ratione legati inde sibi facti per testatorem predictum. Item invenimus in dicta hereditate tres tacias de argento planas rotundas cum ²⁵ scutis rotundis cum signo dicti defuncti intus sculptis; item tres tacias de argento planas rotundas marchatas Barchinone; item quandam taciā de argento planā rotundā cum quoddam ligada in medio marchatā Barchinone; item quandam taciā de argento magnā cum ²⁶ signo dicti defuncti intus in medio eius et cum pedibus trium leunculorum et cum suo copono de argento cum signo dicti defuncti intus in medio ipsius et cum alio signo dicti defuncti extra in summitate coponi marcatā Barchinone et cum signis de Apilia in circuitu dicti signi, que ²⁷ tacia proxime dicta remansit penes dictā dominā pro eo quia dixit dictum maritum suum ipsam sibi dedisse tempore vite sue. Item invenimus in hereditate predicta quendam discum magnum de argento marchatum Barchinone, item duos bacinus de argento aptos ad abluer- ²⁸ dum manus, marchatos Perpiniani cum singulis esmalts intus in medio utriusque. Item sex platerios de argento, quorum quatuor sunt marchati Barchinone et quintus in Montepesulano. Item viginti dues scutellas de argento magnas quarum aliqua sunt marchate Barchinone et re- ²⁹ lique in Montepesulano, de quibus remanserunt sex penes dictā dominā Blancham ratione legati inde sibi fracti per testatorem predictum. Item invenimus in hereditate predicta quatuor scutellas parvas de argento, item sex greals de argento parvos marchatos in Montepesulano, item ³⁰ viginti quatuor cloquearia de argento intus sincera et fracta cum eorum conservatorio de corio, de quibus remanserunt duodecim sincera penes dictā dominā Blancham ratione legati inde sibi factu per testatorem predictum. Item invenimus in hereditate predicta unā taciā de argento rotun- ³¹ dā cum signo dicti defuncti sculpto intus in medio ipsius tacie. Item invenimus in hereditate predicta unum cofre ferratum scilicet fustem et res sequentes que in eo erant, scilicet septem tovayoles de panno lini operatas cum serico in quarum aliquibus erant aliqua opera de filo auri, ³² et quoddam manutergium de panno lino vetus et ruptum, item quandam telam manutergiorum de lino que est de longitudine trium vel quatuor canarum. Item invenimus aliud cofre ferratum scilicet fustem, et duas pecias de panno de canape, et unum lintheamen de canape ³³ nondum sutum, que res in eodem cofre erant. Item invenimus aliud cofre ferratum scilicet fustem et res sequentes que in eo erant, videlicet quandam forraturam clamidis de tafta viridi et quasdam pecias parvas de taftano viridi et duas pelles variorum sive penas ³⁴ capuciorum, item quoddam capucium parvum de panno de presseto rubeo cum pellibus variorum et quoddam aliud capucium de presseto rubeo. Item quoddam aliud capucium panni lividi de exalono cum pena dorsorum variorum et quasdam caligas de presseto rubeo ³⁵ et duo paria caligarum de panno nigro de bruneta et unum par sotularium de corio nigro, et unum par manicarum de panno mixto de Mellines et unum par cirotherarum de corio de escodat, et unum par de estivals de corio nigro et quandam peci- ³⁶ unculam de panno nigro de lana, et tria lintheamyna de canape nondum suta, et unum par scindipenniorum sive ganivets cum sua vagina et cum manubriis de ebore et cum virollis de argento. Item invenimus in hereditate predicta aliud cofre ferratum scilicet fustem et ³⁷ duos saccos in quorum altero erant centum octuaginta novem solidos et unus obolus et in altero centum octuaginta sex solidos et octo denarii et obolus. Invenimus etiam tres pecias panni de Bocheram, et quoddam marsupium vetus operatum cum serico et quasdam peciolas de sin- ³⁸ done viridi et virmilia, et duos carnerios operatos de filo auri cum quibusdam ymaginibus. Item quandam candelariam

magnam ferratam scilicet fustem. Item invenimus aliud cofre ferratum et res sequentes que in eo erant, videlicet unum par cirothecarum de corio, item unum³⁹ ligacap cum aliquibus operibus de serico factum ad modum capelli et unum marçapa parvum de fuste in quo erat aliquantulum de rosata novella parvi valoris et unum birretum de panno mixto de Mellines, et alium birretum de panno mixto canyellat et⁴⁰ quendam quaternum sive memoriale papireum cum cohopena pergamenea, in quaquidem cohopena sunt suti aliqui quaterni de papiro, invenimus etiam aliquos quaternos qui suti non sunt. Item invenimus quandam caxiunculam ferratam scilicet fustem cum pluribus et diversis scripturis⁴¹ papireis et pergameneis, inter quas est memoriale predictum quod videtur esse illud de quo testamento fit mencio per dictum defunctum; et quandam gramasiam de panno morato cum pellibus variorum, et quandam mantellum rotundum de eodem panno cum pellibus variorum,⁴² et quoddam capucium de eodem panno cum pellibus variorum et quoddam supertunicale de eodem panno cum pellibus edulinis primis et quandam brisaldum sive farcet de fustanno piloso. Item invenimus aliud cofre ferratum et res sequentes que in eo erant videlicet,⁴³ unum par caligarum de panno albo et quoddam capucium de taftano viridi et quedam femolaria de panno linno et quoddam carnerium vetus de samito viridi sive de vellut, et quandam corrigiam de serico virnilio veterem et ruptam cum argento munitam et quandam⁴⁴ bursiculam de samito in qua erat unus trociunculus de fuste cum duabus virollis de argento et Evangelium Sancti Iohannis, ut videbatur incastatum in argento. Item invenimus quasdam vestes, quas misimus in dicto cofre, scilicet quandam tunicam de panno de presseto rubeo, et quandam⁴⁵ gramasiam de panno mixto de Mellines cum pellibus agninis et quandam tunicam de eodem panno, et quoddam supertunicale de dicto panno cum pellibus cirogrillorum et capucium de eodem panno cum pellibus de agninis nigris et quandam mantellum de panno⁴⁶ canyellat et quoddam birretum de eodem panno forratum de fustanno et quoddam tabart de panno livido de exalono. Item invenimus quandam cañdelariam magnam ferratam et res sequentes que in ea erant, videlicet unum par sindipenniorum sive de ganivets cum va-⁴⁷ gina sua cum virollis de argento et cum uno punxor, et unum par cirothecarum de corio de cervo. Item aliud par cirothecarum de panno albo de lana et quandam tovalliolam albam pilosam et quoddam manile de barba listatum et tres gorgerias cohopenas⁴⁸ de panno lane, quarum due sunt de panno morato et reliqua de panno quasi rubeo, et duos birretos de panno de presseto rubeo d'Ipre et quoddam birretum de panno morato et quoddam aliud birretum de panno livido magnum cum pellibus de agninis et duas ca-⁴⁹ misias de panno lini et unas brachas de panno lini et quoddam braguerium vetus et ruptum cum duabus fibulis de lautono. Item invenimus aliud cofre ferratum parvum sive breve scilicet fustem. Item invenimus cofre ferratum in quo erant quendam instrumenta⁵⁰ et alie scripture et quidam sacus sigillatus sigillo, in quo dicitur esse signum de Guimera et de Apilia, in quo sacco erat quedam pecunie quantitas, quequidem omnia que in dicto cofre erant dicebantur esse heredium nobilis Raymundi de Apilia, quondam. Item invenimus aliud⁵¹ cofre forratum clausum scilicet fustem, in quo dicuntur esse quedam res Raymundi de Plano, prebiteri (sic). Item invenimus in hereditate predicta quandam caxiam veterem scilicet fustem et res sequentes que in ea erant, videlicet quandam tunicam strictam de panno de presseto virnilio de Ypre⁵² et unum par manicarum veterum tunice de panno de presseto rubeo, et unum tabart de panno de presseto rubeo de Duayx cum pellibus variorum et quoddam birretum de eodem panno. Item quandam tunicam de panno mixto de Mellines et quandam tunicam de panno mix-⁵³ to canyellat et quasdam manicas de eodem panno et quoddam birretum de panno livido claro et

quoddam trociunculum de panno viridi de exalono cum quibusdam peciunculis de eodem panno. Item quandam caxietam parvam scilicet fustem et res sequentes que in ea⁵⁴ erant, scilicet quedam pectinem de ebore et quandam alium pectinem de ebore cum suo conservatorio de corio, qui pectines supradicti remanserunt penes dictam dominam Blancham. Item invenimus in eadem caxieta due paria cirothecarum de corio operatum cum serico et filo auri.⁵⁵ Item invenimus quandam aliam caixam de pinu scilicet fustem et res sequentes que in ea erant, videlicet quandam vanovam de boqueran tenuem sive primam cum sotana de panno lini primo sutam a ondas, et quandam aliam vanovam tenuem sive primam de panno lini de⁵⁶ opere botonato, et quoddam cohoptorium de sindone rubea cum sotana de panno lini viridi et aliud cohoptorium de samito *escacat* cum quibusdam virgis de filo auri cum voris de sindone crocea at cum sotana de panno lini livido, et quandam papayonum sive al-⁵⁷ quellam de panno lini tenui, qui papayonus predictus remansit penes dictam dominam Blancham ex eo quia dixit ipsum sibi datum fuisse per fratrem Ferrarium de Aplilia, fratrem suum, et tria paria et medium de linteaminibus de stupa. Item invenimus quoddam archi-⁵⁸ banch vetus de duabus caxiis scilicet fustem, in quarum caxiarum altera erant plura instrumenta et plures alie scripture. Item invenimus quoddam aliud archibanch de tribus caxiis scilicet fustem et res sequentes que in eo erant, videlicet in una caixa dictarum trium ca-⁵⁹ xiarum duas tovallias de lino in uno *peçol*, item unas tovallias de lino, item duas tovallias de canape in uno *peçol* et duas mapas sive tovallias de lino in uno *peçol* et unas tovallias de lino et unas alias tovallias de lino et⁶⁰ unas alias tovallias de lino, item unas alias tovallias de lino, et unas alias tovallias de lino et unas alias tovallias de lino et unas alias tovallias de stupa et unas alias tovallias de lino et duas tovallias de lino in uno *peçol*;⁶¹ item quator manutergia longa et tria manutergia in uno *peçol* et alia tria manutergia in alio *peçol* et alia tria manutergia parva et quandam tovalliolam de panno lini albam longam et aliam tovalliolam breve de lino albam, in duabus vero dictarum⁶² trium caxiarum dicti archibanch invenimus res sequentes, videlicet viginti duas pecias panni de canape et de stupa inter magnas et parvas, et quatuor pecias inter magnas et parvas de fustanno fili de canape, quequidem viginti due pecie panni de canape et de stupa⁶³ predictae et dicte quatuor pecie de fustanno fili de canape remanserunt penes dictam dominam Blancham ad opus hospitalis quod dictus defunctus instituerat in dicta villa de Cigiis, et quas pecias pannis predictas et fustaneorum dictus defunctus assignaverat, prout dicta domina dixit, ad opus⁶⁴ et servicium hospitalis predicti. Item invenimus in hereditate predicta quandam caxiam magnam de noguerio et res sequentes que in ea erant, videlicet quoddam calguerium parvum in quo erant due ampulle perivile in quibus dicebatur esse basma, quequidem due ampulle predictae remanse-⁶⁵ runt penes dictam dominam Blancham; item invenimus septem auricularia de fluxello cum cohoptertis operatis cum serico, et quandam cohoptertam de cuxino operatam cum serico, et duas peciunculas de samitello quarum altera est coloris crocei et altera de coloris nigri, et duos⁶⁶ affliblays de serico viridi *capçats* de filo auri, et quinque paria et medium linteaminun de panno linno primo, et duos cereos parvos de cera alba et quasdam candelas de cera alba et quandam farcet de panno lini albo veterem et ruptum et quandam vanovam⁶⁷ de panno lini albo sutam a ondas et aliam vanovam de panno lini sutam a ondas, et quandam aliam vanovam de panno lini sutam a ondas, et quandam aliam vanovam parvam. Item invenimus quandam aliam caixam de pinu veterem et corcatam scilicet fustem. Item quoddam⁶⁸ archibanch magnum de duabus caxiis et res sequentes que in eo erant, videlicet quatuor pecias panni lini inter magnas et parvas et tres scapolons de panni lini parvos et duas tovalliolas de stupa et tres peciolas panni de serico

virgati, et ⁶⁹ apellis de.... -mar de velluto escacat cum virgis aureis, et quandam peciunculam de panno de presseto rubeo et aliquantulum de safrano in uno sacco parvo et in altera de caxiis ipsius archibanch erat multum ⁷⁰ ... et lino filato, at quatuor paria sotularium et duo rami de stamine filato et usque ad sex libre cere nove non operate et quedam senallia parva et aliquantulum de zucara et de aliquibus rebus medicinalibus, quequidem res medici- ⁷¹ nales remanserunt dicte domine Blanche; erant etiam in dicto archibanch quidam *pedaçols* de lino *eulans*. Item invenimus in hereditate predicta quandam aliam caxiam plenam instrumentis et aliis diversis et pluribus scripturis. Item quandam aliam caxiam scilicet fustem in qua di- ⁷² ... quedam res Simonis de Vilario, clerici. Item invenimus quoddam archibanch magnum de tribus caxiis et res sequentes que in eo erant, videlicet quandam quantitatem de lino filato et de canape filato et de stupa filata, et duo paria linteaminum de lino ⁷³ et unum linteamem vetus et ruptum et parvi valoris, et quasdam scripturas et capibrevia curie de Cigiis, que scripture et capibrevia remanserunt penes dictam dominam Blancham.

Item invenimus quoddam aliud archibanch magnum de duabus caxiis scilicet fustem et ⁷⁴ res sequentes que in eo erant, scilicet quandam quantitatem de filo lini, canapis et stupe et quandam peciam de panno lini et quandam peciunculam de linteamine ruptam et unum par de singles et unum rellonum lancee et quasdam scripturas facientes pro procuracione quam ⁷⁵ dictus defunctus exercuit in Cathalonia, et quasdam etiam alias scripturas factas de redditibus Castri de Tiviça. Item invenimus unum perpunt meytadat et unum sobresenyal sive perpunt de sindone rubea parvi valoris et quasdam spatlerias de panno lini et unum ⁷⁶ sobresenyal sive spatlerias de sindone virgilia rupta et unum capellum jubat et duo paria et medium de cuxeriis de ferro et tres camberias de ferro cum suo guarnimento et duas gorgerias, quarum altera est de landis ferri et altera de mayla ⁷⁷ ferri, item sex balistas de cornu et quatuor balistas fustee de strep et quator corchs et unum carcayx de corio cum quibusdam parvis tretis et alias quinque balistas modici valoris, item decem coriaceas morisques et decem gorgerias morisches ⁷⁸ et sex cervellerias sive capellinas de ferro; et quandam caxiam sine cohoptorio cum pluribus quayrellis et decem lanceas. Item invenimus in hereditate predicta duos lectos de postibus cum singulis marficis cum paleis et cum singulis matalafiis de lana veteribus et ⁷⁹ cum singulis transverseriis cum plummis et cum tribus vanovis parvis et cum uno pari linteaminum parvorum de lino oularonum et apedaciatorum et cum quoddam cuxino de plummis magno, item invenimus quinque matalafia de lana de fustanno matalaferio et unam ⁸⁰ culcitram cum plummis et unum transverserium cum plummis et duo transverseria quorum alterum est cum cohoptera de panno de serico et alterum cum cohoptera de panno lini operato de serico, et quandam saccum cum aliqua quantitate de lino filando et quandam can- ⁸¹ delariam longam, aliam vocatam brandonera et tria ventilabra de plummis de pavone, et quandam librum cum postibus cum cohoptera viridi de corio qui dicitur «De vicis et de virtutis», que incipit «Açò són los X manaments de nostre senyor» etcetera, et quandam ⁸² marficam de canape vacuum et duas borracias grossas et quoddam cohoptorium de pellibus agninis et quandam penam de mantellina de agninis, et usque ad unam canam et mediam de panno lane virgilio virgato, et usque ad unam canam de panno ⁸³ lane, qui dicitur *barrejat*, et usque ad unam canam de panno livido grosso, et duas laternas de stamenya et quatuor sedilia nova de stupa et sex sedilia vetera de stupa et quinque banchalia de lana cum signo regali et duo banchalia de lana ⁸⁴ cum listis diversorum colorum et octo strays diversorum colorum et tres vanovas de panno lini albo, et unam vanovam de panno lini veterem et oulanam et quatuor cohoptoria de panno lini albo vetera et oulana, item unum cuxinum de

fluxello cum cohoptera de corio et ⁸⁵ ... de fluxello cohoptera de panno linno albo, item unum transverserium de plummis cum cohoptera de panno de serico listato cum listis coloris viridis et cum sotana de panno linno albo, et duo transverseria cum cohoptis de panno lini albo operatis cum ⁸⁶ ... sotanis de panno linno albo, item sex exalones (?) diversorum colorum, et sex curtinas de pannis lane et de lino inter listatas et pictas diversorum colorum, et sex tapeta inter magna et parva et duo transverseria de plummis de fustanno matalaferio ⁸⁷ ... decubitoria de corio virnilio cum borra, et unum transverserium de fluxello cum cohoptera de fustanno matalaferio et quoddam alius transverserium de plummis cum cohoptera de fustanno matalaferio veteri et oulana et quoddam mathalafium de lana ⁸⁸ cohoptera de fustano matalaferio rupta et oulana et tria matalafia de lana cum cohoptis de fustano matalaferio cum listis lividis et albis, et unum matalafium de lana cohoptera de fustanno matalaferio albo cum listis lividis et virnilis ⁸⁹ et nigris et unam culcitram parvam cum plummis cum cohoptera de panno lane cum quibusdam operibus nigris, et quoddam almo-freix sive quamdam bonetam magnam de panno grosso lane et quoddam matalafium de lana cum cohoptera de fustanno matalaferio cum lis- ⁹⁰ tis lividis et albis et cum sotana de panno croceo, et quasdam organes de panno listato lane, item tria linteamina de panno lini, et alia quatuor linteamina de panno lini vetera et rupta, item unum estray cum listis amplis virnilis et croceis et aliud estray ⁹¹ simile supradicto, et aliud estray cum listis diversis. Item unum lectum de postibus scilicet fustem cum saccilecto cum paleis et cum matalafio de lana et cum uno capciali de plummis et uno par linteaminum veterum et ruptorum et cum uno capciali cum plummis ⁹² et cum uno cohoptorio de panno stupe albo, et cum una flaciata, item invenimus unum capciale cum plummis, item quatuor saccilectos cum paleis. Item unum lectum de postibus scilicet fustem, item unam culcitram cum plummis parvam cum cohoptera de panno lane, ⁹³ item tria linteamina parva, vetera et parvi valoris, et unum cohoptorium de panno stupe albo, et duas flaciatas modici valoris, et duas cathedras sedendi de fuste. Item invenimus unum lectum de postibus cum saccilecto cum paleis et cum suo trans- ⁹⁴ verserio cum plummis et cum una culcitra cum plummis cum cohoptera de fustano matalaferio et cum uno almo-freix cum plummis et cum uno pari linteaminum de lino oulanorum et cum uno pari cohopteriorum sive vanovarum de panno linno albo oulanarum. Item alium lectum ⁹⁵ de postibus scilicet fustem cum saccilecto cum paleis et cum uno matalafio de lana cum cohoptera de fustaneo mathalaferio et cum uno pari linteaminum de lino ruptorum et cum una vanova veteri et parvi valoris. Item unum lectum de postibus cum saccilecto cum paleis ⁹⁶ et cum mathalaferio de lana cum cohoptera de fustaneo matalaferio et cum uno transverserio cum plummis et cum una vanova tenui sive *prima* et cum uno pari linteaminum. Item unum lectum de postibus scilicet fustem cum suo saccilecto cum paleis et cum uno mata- ⁹⁷ lafio de lana cum cohoptera de fustaneo mathalaferio et cum uno transverserio cum plummis et cum uno pari linteaminum de lino et una vanova cum quibusdam listis de operibus de serico et cum alia vanova parva et cum uno cohoptorio de burdo de Alexandria cum vo- ⁹⁸ ris de panno lino virnilio, item unum saccilectum cum paleis et unum matalafium de lana cum cohoptera de fustaneo matalaferio et unum transverserium de plummis cum cohoptera de fustaneo matalaferio et unum par linteaminum de lino et unam vanovam ⁹⁹ de panno lini et duos cuxinos cum plummis cum cohoptis de panno lini albo, item quandam vanovam de panno lini tenuem sive primam sutam a *ondes*; item unam candelariam que alia dicitur *brandonera* et quandam tortam sive brandonum de cera pro aliqua ¹⁰⁰ ... et unum...matalafium de lana cum cohoptera de fustaneo matalaferio et cum sotana de panno stupe croceo et unum par

linreaminum de stupa veterum et duas flaciatas veteres et unum estray ¹⁰¹ ... cum listis diversis coloris, item novem scanna magna de fuste, item quandam pasteriam cohopertratam et aliam pasteriam non cohopertratam, qua dicitur esse apud Villam Francham, et duos postes aptos ¹⁰² ... et tria alia sedacia parvi valoris, et sex senallias inter magnas et parvas, et unum *cove* de arundinibus bugaderium, et duas *sistellas* modici valoris et quandam archam cum pedibus ve- ¹⁰³ ... postes, item unum clastronum de ferro et quandam senalliam magnam et res sequentes que in ea erant, videlicet plures frenos et streps et camberias ferreas fractas et parvi valoris et alia ¹⁰⁴ ... de ferro et unam camberiam de ferro et unum candelabrum de ferro magnum et tres *bacinets* sive cervellerias de ferro et unum *flasco* de stanno parvi valoris, et quasdam alias frashes modici valoris ¹⁰⁵ Item... ad tres... candalorum (?). Item invenimus tres saccos inter lanam et linum et *borres*, item quandam quantitatem alliorum et ceparum. Item invenimus decem ollas de cupro inter magnas et parvas et sex cohopertorias de ferro et quinque tripodes sive ferres ignis ¹⁰⁶ et unum *capfoguer de ferro* et duo verua magna et unum parvum de ferro et unum *torrador de ferro de formatge* et quosdam levadors de ollis de ferro et duo morteria de cupro cum sigulis manibus de cupro et duo morteria marmorea et ¹⁰⁷ quatuor loceas de ferro et duas bromatorias de ferro et duas *destrals* parvas et duas rasorias de ferro et duas patellas, unam magnam et aliam parvam; et unam giratoriam de ferro et duas carticulas sive *graelles* et duos foguerios de ferro ¹⁰⁸ et duos *cogomats* de cupro et unum sellonum de cupro et tres bacinofes de lauto et octo duodenas de discis inter magnos et parvos, et septuaginta quatuor scutellas et quatuor *peroles* de cupro et unam caciā magnam de cupro et duas cacias ¹⁰⁹ parvas de cupro et tres calderias inter magnas et parvas, quarum una dicitur esse apud Villam francham; item unum *lavacap* de ferro et unum candelabrum magnum de ferro et unam lanternam de ferro magnam et quandam magnam ferratam de fuste cum tribus circulis ¹¹⁰ de ferro et unam concham magnam de aram et duas conchetas parvas de cupro.

Item invenimus quandam vegetem capacitatis triginta sex saumatarum plenam vino, item aliam vegetem capacitatis triginta sex saumantarum plenam vino, item aliam vegetem capacitatis triginta sex saumatarum vel circa plenam de reemost, item alias duas ve- ¹¹¹ getes capacitatis viginti saumatarum quamlibet plenas vino, item aliam vegetem capacitatis quindécim saumatarum vel circa plenam vino et quandam aliam parvam vegetem capacitatis septem saumatarum vel circa scilicet fustem, item aliam vegetem capacitatis viginti octo saumatarum ¹¹² plenam vino, item aliam vegetem capacitatis sexdecim s/au/matarum plenam vino et aliam vegetem capacitatis sexdecim saumatarum scilicet fustem, item aliam vegetem capacitatis undecim saumatarum vel circa, in qua sunt usque ad sex saumate de *reemost* vel circa. Item aliam vegetem ¹¹³ capacitatis quatuor saumatarum vel circa scilicet fustem, item unum ambutum magnum de cellario, item alium ambutum parvum de fuste, item duas vegetes parvas sive carratellos scilicet fustes et duas varrillas parvas scilicet fustes et quinque *barrals* magnos de vino portando ¹¹⁴ et quatuor portatorias et quatuor vegetes de mena scilicet fustes et duos *barrils* magnos scilicet fustes et quatuor cubos magnos, quequidem vasa vinaria cum vino predicto quod ibi erat, remanserunt in dicto castro de Cigiis penes dictam dominam Blancham, ¹¹⁵ et fustes dictorum vasorum vinariorum debet tenere dicta domina Blacha toto tempore ipsius iuxta ordinationem dicti testatoris.

Item invenimus in hereditate predicta decem gerras de terra plenas oleo et septem gerras de terra vacuas et duos banchos magnos de cellario et ¹¹⁶ sex circulos magnos de cubis et unum circulum parvum et quinque senallias magnas de palma et duas tallias et unam serram

manualem et sex storia de spardo prima et tres sellas de scutifero et quinque sellas fractas et parvi valoris sine ¹¹⁷ guarnimentis, item quinquaginta octo cayrats de pinu et quandam scalam magnam de *scalons* et unam tendam cum suo tendal, item unam tinam balneandi, item aliam tinam balneandi parvi valoris, item tresdecim necles de fuste, item sex sarrias plenas fabbis et du- ¹¹⁸ as sarrias medias fabbis et duas sarrias medias de milio et de panissio, item duas sarrias medias de guixons, item unam sarriam in qua sunt usque ad tres quarterias frumenti, item quandam sanalliam in qua est usque ad mediam quarteriam frumenti, item usque ad duas quarterias milii in uno sacco, item quandam ¹¹⁹ sarriam, in qua sunt usque ad unam quarteriam et mediam de ciceribus sive *ciurons* et usque ad tres quarterias de solam de ordeo, item usque ad duos quartanos de *guixes* in una senallia et usque ad duos quartanos lentium sive *lenties* in quadam gerram, item usque ad mediam quarteriam de *lenties* in quadam alia gerra. Item ¹²⁰ unum *açperch* et unum camisol et duas manicas de *asperch* de ferro in quadam bota parva, item sex *grillons* de ferro et unam catenam de ferro et quinque *collars* de ferro et quinque *anells* de ferro, item unam exadam et unum ligonem, item duas pasterias de fuste fractas, item quandam citram ¹²¹ de lautono aliquantulum fractam.

Item invenimus in hereditate predicta quinque porcos, videlicet tres porcos grossos et duos mediocres, et sex anteres sive ochas et septem pavonnes inter pavones et pavonas. Et supradicte gerre olei et alia supradicta usque ad dictas gerras olei remanserunt penes dictam dominam ¹²² Blancham, exceptis uno bachone de predictis duobus et dicta tenda cum suo tendal et dicto *açperch* et dicto *camisol* et dictis duabus manicis de *açperch* de ferro in quadam bota parva. Item invenimus unum cohopenorium de panno lini albo et unam flaciatam et unum lectum de postibus cum sacci- ¹²³ (lectum) et cum una... paleis... cum plummis parvi valoris et cum uno pari linteaminum veterum. Item invenimus in quadam domo, que est in orto dicti defuncti, unum saccilectum cum paleis parvi valoris et duas flaciatas parvi valoris, et unum par linteaminum parvi valoris et ¹²⁴ unum capciale cum plummis parvi valoris, item unam/.../ veterem et unam portatoriam et duos ligones et duos *exertells* sive ligones parvos et tres senallias. Item invenimus in hereditate predicta quasdam tovalias de lino oulanas et alias tovallas de stupa ou- ¹²⁵ (lanas) et duo paria linteamine grossum de lino et unum linteamine grossum de stupa, item unum farcerum de panno lini primo et intus de cotone et duas secures sive *destrals* et quinque *exades*. Item invenimus unas tovallias de lino et duas tovallias de stupa et tres tovalli- ¹²⁶ (olas) de panno lini albo et duas tovalliolas de panno stupe albo et tres tovallionos de panno lino in uno *peçol*. Item invenimus in hereditate predicta unum mathalafium de lana cum cohopena de fustano matalaferio et cum sotana de panno croceo et duo saccilecta de canabacio ¹²⁷ ... parva et duas vanovas veteres et unum par linteaminum de lino et duo transverseria cum plummis cum cohopenis de fustanno matalaferio et unam conche- tam parvam de cupro et duas citras lautono et duo storia magna de spardo sive de iunctis et unam ¹²⁸ massam de ferro cum manubrio de nervis, et usque ad mediam quarteriam de ciceribus in uno sacco, et unam calderiam de cupro mediocrem et duos lumenerios de ferro, item sex cuxinos cum cohopenis albis et unum cuxinum cum cohopena de panno virnilio. Item unam ¹²⁹ cathedram ferream, item unam sellam equitandi cum trepes cum signo dicti defuncti et de Canellis. Et est sciendum quod iuxta legatum factum per defunctum dicte domine Blanche in suo testamento fuerunt divisa inter nos dictos manumissores et dictam dominam Blancham caxie et ¹³⁰ archibanchs scilicet fustes et lecti et tapeta et alia supelectilia qua inventa fuerunt in hereditate et bonis dicti defuncti et apparatus etiam coquine ipsius defuncti, de quibus omnibus supra facta est mencio per loca bono arbitrio et bona fide dicta

domina et nostrum dictorum manumissorum et quorundam ¹³¹ de familiaribus dicti defuncti ibi presencium noticiam de predictis et eorum valore et extimatione habencium sic quod medietas predictorum omnium proxime dictorum facta et divisa per dicta loca et sub forma predicta remansit penes dictam dominam. Et ultra hoc iuxta ordinationem dicti defuncti re- ¹³² manserunt penes dictam dominam omnes mense de quibus supra facta est mencio legatē dicte domine per dictum defunctum in testamento suo predicto. Item est sciendum quod penes dictam dominam remanserunt aliqua plura bona de quibus supra facta est mencio pertinentia ad dictam manumissoriam, ¹³³ quem emit dicta domina Blanca certo precio a nobis dictis manumissoribus, prout in quodam instrumento publico facto per notarium infrascriptum, nonas novembris anno domini millesimo trecentesimo vicesimo sexto, subscripto laciis continentur. Est etiam sciendum quod de predictis quinque mulis supra in ¹³⁴ presente inventario contentis remanserunt duo muli dicte domina Blanca ratione legati sibi facti per dictum defunctum in dicto suo testamento, unus scilicet de pilo nigro qui est parvus ad opus orti de Cigiis qui erat dicti defuncti, at alius de pilo sor ad opus furni dicti loci; et ¹³⁵ .../dicta domina/... in presenti inventario contento remansit dicte domina/... in presenti inventario contento remansit dicte domine ratione legati inde sibi facti ad servicium dicti furni iuxta testamentum predictum. Alius vero de dictis quinque mulis, qui est de pilo bagio claro, remansit penes venerabilem Umbertum de Fonollario, qui in eo equitabat vi- ¹³⁶ ... dictum defunctum sibi dedisse. Item est sciendum quod de supradictis tribus roncinis supra in presenti inventario contentis quorum alter est de pilo sor qui est Bernardoni de Guimerano et alius qui est de pilo liar, qui est nobilis Raymun-/(di)... Bartolomei de Rosanis fuerunt eis traditi tanquam sui. Est etiam sciendum quod de omnibus supradictis servis supra in presenti inventario contentis dictus defunctus in suo testamento predicto dimisit et remanere voluit dicte domine Blanche, ¹³⁸ uxori sue,... de Cigiis... scilicet dictum Paschalem ad opus dicti orti et dictum Petrum de Granyana ad opus dicti furni, qui duo servi predicti remanserunt in posse dicte domine. Remansit etiam penes dictam dominam Blancham supradicta. ¹³⁹ ... (Item) invenimus in hereditate predicta in dicto loco de Cigiis in quadam scilicet cigia que erat in dicto loco centum quarterias ordeī ad mensuram veterem dicti loci de Cigiis. Item in quadam alia cigia octuaginta quarterias ordeī ad mensuram predictam; item ¹⁴⁰ ... ad dictam mesuram, item in quadam alia cigia que erat Raymundi Peyroni de dicto loco de Cigiis viginti octo quarterias ordeī ad mensuram predictam. Item invenimus in quadam alia cigia centum quarterias de avena ad dictam mensuram. Item in- ¹⁴¹ venimus... archam magnam sive athaut scilicet fustem et triginta novem quarterias frumenti ad mensuram novam de Cigiis, que in dicta athaut erant, et quandam aliam athaut magnam scilicet fustem et septem quarterias et mediam frumenti vel circa ad dictam mensuram ¹⁴² et septem quarterias de mestay ad dictam mensuram novam de Cigiis.

Item invenimus in hereditate predicta in loco de Campo Asinorum in quadam cigia, que erat in manso Bernardi Carbonelli de dicto loco, quadraginta septem quarterias ordeī veteris ad mensuram veterem de Cigiis, item in quadam alia cigia ¹⁴³ que erat in plano de Campo Asinorum in area scilicet Petri Gaçoni de manso centum viginti quarterias ordeī ad mensuram novam de Cigiis. Item invenimus quod Petrus Mathei de Campo Asinorum debebat dicto Bernardo de Fonollario quondam, et nunc debet eius heredibus, quatuor quarterias ordeī ad mensuram novam de ¹⁴⁴ Cigiis, et Berengarius Plana de dicto loco de Campo Asinorum quatuor quarterias ordeī ad dictam mensuram, et Bernardus Carbonelli de eodem loco quatuor quarterias et mediam ordeī ad dictam mensuram et Petrus Carbonelli de eodem loco

quatuor quarterias ordeï ad dictam mensuram, et Guillelmus Messeguerii¹⁴⁵ de dicto loco quatuor quarterias ordeï ad dictam mensuram, et en Jorba de dicto loco decem quarterias ordeï ad dictam mensuram, item Na Recasens de Cigiis quatuor quarterias ordeï ad dictam mensuram, item Ferrarius Guitart de dicto loco de Campo Asinorum, unam quarteriam et mediam ordeï ad dictam mensuram; item Petrus Bru-¹⁴⁶ net de dicto loco de Campo Asinorum, duas quarterias ordeï ad dictam mensuram. Item idem Petrus Brunet mediam quarteriam ordeï ad dictam mensuram, pro qua debet duos solidos et tres denarios. Item Raymundus Peyroni de Cigiis quatuor quarterias ordeï ad dictam mensuram, item Guillelmus Gaçoni duas quarterias¹⁴⁷ ordeï ad dictam mensuram, item Petrus Brunet, filius dicti Petri Brunet de dicto loco de Campo Asinorum, unam quarteriam et mediam ordeï ad dictam mensuram, item Na Roberta de Cigiis tres quarterias ordeï ad dictam mensuram, item Eligendis Giberta de Cigiis quinque quarterias ordeï ad dictam mensuram scien-¹⁴⁸ (dum)... predicti debitores debebant dicto venerabili Bernardo de Fonollario, quondam, et nunc debent eius heredibus, ut est dictum, sex solidos pro qualibet quarteria ordeï, excepto dicto Petro Brunet, qui debet pro media quarteria ordeï duos solidos et tres denarios, ut est dictum. Constat autem nobis¹⁴⁹ ... in Cigiis predictis et de debitis etiam supradictis et de tempore etiam solutionis eorum quod est in medio quadragesime proxime subsequentis ex assercione et fide nobis facta per Raymundum de Plano, capellanum, et per Petrum Ferrarîi de Cigiis, baiulum, et per Borracium¹⁵⁰ ... Fonollario, quondam. Item invenimus ex assercione et fide predictorum Raymundi de Plano et Petri Ferrarii et Borracii Martini quod Petrus Gaçoni de Cigiis debebat dicto venerabili Bernardo de Fonollario quondam et nunc debet eius heredibus, ut est dictum, septem quartanos olei¹⁵¹ ... (Item) invenimus in hereditate predicta in loco scilicet sive Castro de Tiviça unum mathalafium et duas vanovas et duo transverseria, quorum duo erant multum oulans et parvi valoris et duos *capçals* et duos saccilectos et duo sedilia sive setis regalia et¹⁵² ... duos folladors et duos cubells de *trescolar* et duo paria portatoriarum sive de portadores et novem vegetes sive botas de fusta grossa scilicet fustes et quinque vegetes sive botes de mena scilicet fustes, quarum tres erant sincere¹⁵³ ... tabulas comedendi magnas et quandam mensam plicabilem et tres banchos et quandam tabulam aptam ad celebrandum missam, et duos lectos postium scilicet fustes et unam banyadoram et duas tahuts magnas et unam archibanch¹⁵⁴ ... unam archam de barutellar, item unam calderiam de cupro et unam caciã de cupro et unam patellam de ferro fractam et quinque mensas comedendi et unum calastonum de ferro. Item invenimus in hereditate predicta apud dictum locum de Tiviça quandam vege-¹⁵⁵ tem capacitatis centum quadraginta quatuor quarteriorum de vino plenam vino claro, item quandam vegetem plenam vino claro capacitatis ducentorum undecim quarteriorum et medii de vino, item quandam aliam vegetem plenam vino capacitatis centum quadraginta quarteriorum, item quandam aliam¹⁵⁶ vegetem in qua est quadam quantitas de vino virnilio de Companya. Item invenimus in dicto loco de Tiviça sexdecim caficia et decem faneches et quinque almuts de mestallio, item quatuordecim caficia et octo fanenques frumenti, item duos caficia et quinque faneques et tres almuts ordeï, item viginti¹⁵⁷ caficia et quinque faneches et sex almuts avene, item quatuor faneches fabbarum, item duas faneques de guixes, item quatuordecim caficia et octo faneches frumenti, item sexdecim caficia et decem faneques et unum almut de mestallio, item duo cafficia et quinque faneques¹⁵⁸ et tres almuts ordeï, item viginti caficia et quinque faneques et sex almuts avene, item quatuor faneques fabarum, item tres faneques lentium sive de *lenties*, item sex faneches de guixes, item quinque faneches de *pesols* et de *guixons*, item quatuor rovas

de canape, item ¹⁵⁹ duas rovas de borres, item duas porchas sive truges mediocres, item octo rovas de ficubus siccis. Item invenimus in hereditate predicta armentum sive bestiare quod dicebatur de cabanna videlicet ducentos et decem arjetes et trecentas quinquaginta octo oves et ducentos tri-¹⁶⁰ (ginta)... asinos, quodquidem totum bestiare predictum est commune dicto venerabili Bernardo de Fonollario, quondam, et dicte venerabili domine Blanche, uxori eiusdem.

Item invenimus in hereditate predicta apud Castrum de Celma duos clipeos sive scuta de sirvent fractos cum signo dicti ¹⁶¹ (defuncti) Bernardi de Fonollario, quondam, item duas capellinas de ferro fractas, item quosdam tripodes sive ferros conquinandi, item unum postem qui erat mijan de cubo. Item unam athaut parvam veterem et parvi valoris scilicet fustem. Item invenimus in hereditate predicta apud fabricam ¹⁶² ... que est in termino dicti Castri de Celma qui Raymundus Ferrarii est baiulus dicti Castri, quandam cigiam non plenam, in qua erant triginta tres quarterie frumenti mensurati, item aliam cigiam plenam de mestallio non mensurato, in qua erant usque ad quadraginta quinque ¹⁶³ ... usque ad octuaginta quaterias ordei non mensurati, item invenimus quinque quarterias ordei, item invenimus in cellario dicti defuncti sex quarterias et decem punyerios de panissio mensurato qui erant in una bota, item invenimus in dicto cellario unam sarriam ¹⁶⁴ ... item unam quarteriam et octo punyerios de guixes mensuratis, item invenimus quod dictus Raymundus Ferrarii receperat de bonis dicti defuncti decem et septem quarterias ordei, quas expenderat secundum quod scriptum est in compoto ipsius Raymundi anni domini mille-¹⁶⁵ (ssimo)... item invenimus quod dictus Raymundus Ferrarii receperat alias decem et septem quarterias avene quas miserat apud Villam Francham prout continetur in dicto compoto ipsius Raymundi facto anno domini millesimo trecentesimo vicesimo sexto. Item invenimus in hereditate predicta ¹⁶⁶ ... (Raymundus) Ferrarii quatuor vegetes et unum cubum et unam folladoram brescadam scilicet fustes, item usque ad sexdecim sesterios vini, item usque ad octo sesterios de reemost, item unam mensam plicabilem cum pedibus, item quandam modicam quantitatem canapis et lini non aptati, ¹⁶⁷ item quatuor libras de lana, item quandam modicam quantitatem de borres canapis. Item invenimus quod Raymundus Brunet debebat dicto defuncto quatuordecim punyerons ordei, item invenimus quod quedam mulier vocata Francischa de termino dicti Castri de Celma debebat dicto defuncto decem solidos, item ¹⁶⁸ invenimus quod Petrus Guitart debebat dicto defuncto quinque solidos, item invenimus quod Guillelmus Vedell debebat dicto defuncto unam gallinam ratione census, item invenimus quod Na Torra debebat dicto defuncto unam gallinam, item invenimus quod Em Bru debebat dicto defuncto duas gallinas, item invenimus quod Bernardus ¹⁶⁹ Ferricelli debebat dicto defuncto unam gallinam; item invenimus in loco de Vall de Lers sex fanechas et tres almuts ordei, item octo faneques et mediam de mestall, item invenimus quod Dominicus Martorelli de dicto loco de Vall de Lers debebat dicto Bernardo de Fonollario quondam decem faneques de mestall ¹⁷⁰ et quinque fanechas et duos almuts ordei et mediam fanecham de guixes et duos almuts de ciceribus sive ciurons et septem almuts de avena et tres solidos ratione bannorum. Hec que dicta sunt et non alia invenimus ad presens in hereditate et bonis que fuerunt dicti venerabilis Bernardi de Fonollario, quondam, ¹⁷¹ protestantes quod si decetero inveniremus aliqua alia bona in hereditate et bonis predictis, mox faciemus inventarium de eisdem. Actum et perfectum fuit hoc inventarium decimo kalendas januarii anno domini millesimo trecentesimo vicesimo sexto. Sig+num Guillelmi de Turrillis, Sig+num Guillelmi de Podiatís, ¹⁷² Sig+num Berengarii de Cortilio, manumissorum predictorum qui hoc lauda-

mus et firmamus. Testes huius rei sunt Arnaldus Seguini, Petrus Coscoy et Michael de Vila Davall, Arnaldus Rourich et Bonanatus de Olivariis.¹⁷³

Signum Bernardi de Villa Rubia, notarii publici Barchinone, qui hoc instrumentum in tribus pergameneis conscriptum, in quorum primo sunt sexaginta lineae quarum prima tenor talis est. In nomine Domine noverint universi quod nos Guillelmus de Turrillis, miles, et Guillelmus de Podiatis,¹⁷⁴ cononicus Barchinone, et Berengarius de Cortilio, iurisperitus, civis Barchinonem, manumissores et executores seu commissarii testamenti venerabilis Bernardi, et secunda incipit /Ber/nardi de Fonollario et finit: testi predicti, et penultima incipit: xiarum duas, et finit: de lino et, et ultima¹⁷⁵ incipit: unas alias, et finit: in uno *peçol*; et in quorum pergamenorum secundo sunt quinquaginta sex lineae, quarum prima incipit: item quatuor, et finit: vero dictorum, et secundam incipit: trium caxiarum, et finit: de stupa, et penultima incipit: et fustes, et finit:¹⁷⁶ de cellario, et ultima incipit: sex circulos, et finit: valoris sine, et in quorum pergamenorum tercius et ultimo sunt quinquaginta sex lineae prima incipit: guarnimentis, et finit: et du, et secunda incipit: as sarrias, et finit: Item quandam scribi¹⁷⁷ fecit et clausit cum litteris rasis et emmendatis in primo pergamenio in linea ubi dicitur II commissarii, et in linea nonadecima ubi dicitur: Barchinona, et in linea vicesima tercia ubi dicitur: magnam et deauratam, et cum litteris rasis et emendatis in tercio per-¹⁷⁸ gameno in linea vicesima quarta ubi dicitur: octo et in linea quadragesima octava ubi dicitur: Raymundus.

- 1- Frase subratllada i assenyalada amb una creu al marge (línea 134).
- 2- Les darreres línies (des de la 173) estan escrites amb lletra més grossa i tinta més marcada, i queden separades del text de l'inventari.